

Josef Mysliveček

Antigona

Eliška Tomeňuková

UČO: 448920

Josef Mysliveček

*Mědiryt A. Niederhofera, uveřejněný
F. M. Pelclem roku 1782*

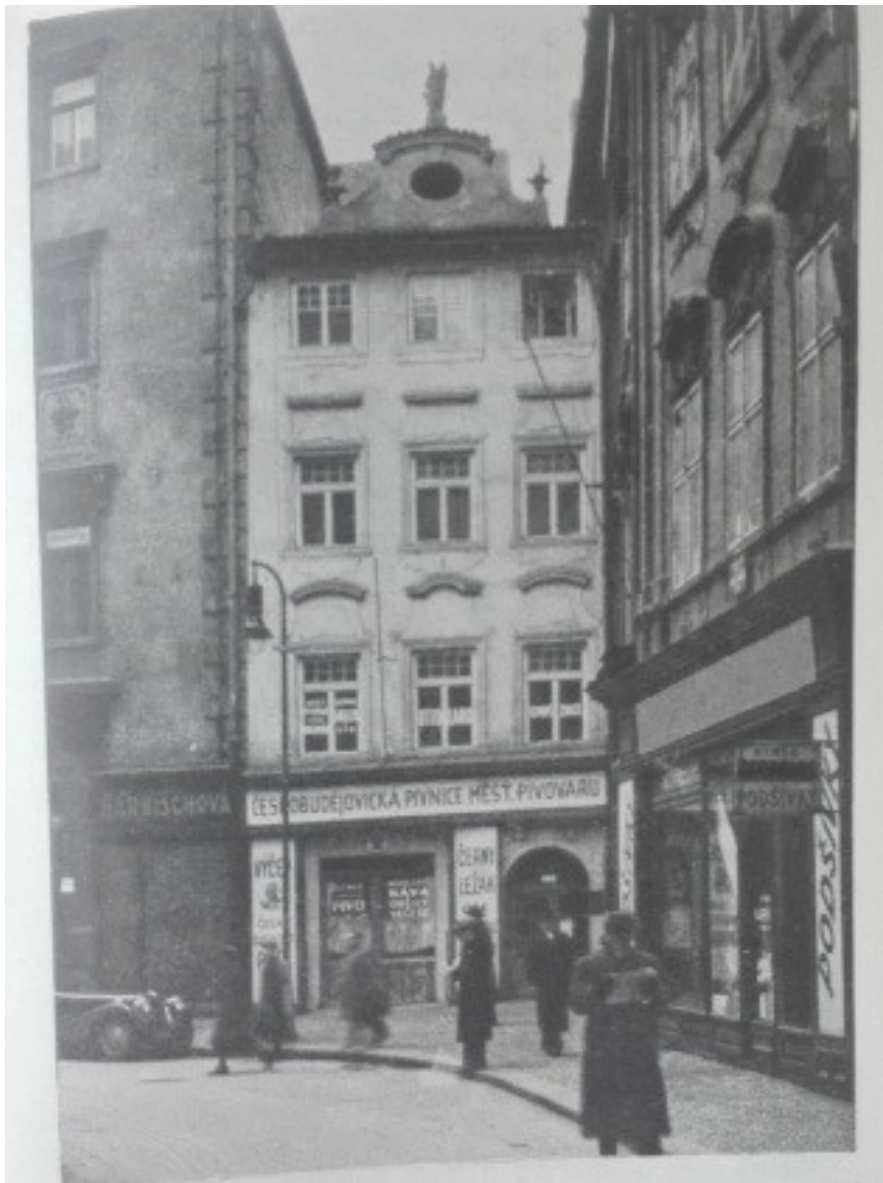
Život

- 9. března 1737 na Kampě v Praze, v Sovových mlýnech č.p. 503
- První hudební vzdělání – klášterní škola dominikánů u sv. Jiljí na Starém Městě pražském (trivium) a jezuitské gymnázium v Klementinu – nejsou doložena
- Vyučil se mlynářem a byl i se svým bratrem přijat do mlynářského cechu, ovšem tomuto řemeslu se Josef nikdy nevěnoval
- V Praze studoval od roku 1760 u Habermanna a Segera a v té době napsal 6 *Sinfonií* (nedochovaly se)
- 5. listopadu 1763 odchází do Itálie
- V Itálii studoval u Giovanniho Battisty Pescettiho
- Mysliveček se okamžitě stal hudební senzací a jeho opery byly velmi žádané

- Roku 1770 se seznámil s W. A. Mozartem a jejich přátelství trvalo až do Myslivečkovi smrti
- Ke konci 70. let přichází Myslivečkův úpadek, po neúspěchu *Medonta* v Římě se skladatel uzavírá před společností a rozšířila se jeho nemoc (špatná léčba zlomeného nosu)
- Mysliveček zemřel 4. února 1781 v Římě a je pochován v chrámu S. Lorenzo in Lucina

Starý pohled na Sovovy mlýny na Kampě. (Detail z kolorovaného mědirytu a leptu Jos. Gregoryho podle busty Lud. Kohla)

*Dům U modrého šifu v Melantrichově ul. Čp. 464-I.
(Foto Jan Čeleda)*

Dílo

- Tematický katalog – EVANS, Angela Noble – DEARLING, Robert. *Josef Mysliveček (1737-1781): a thematic catalogue of his instrumental and orchestral works*. München: Katzbichler, 1999.
- Oratoria
- Opery
- Kantáty
- Sinfonie
- Overturey
- Koncerty
- Komorní hudba – oktety, kvintety, kvartety, ...

Styl Myslivečkových oper

- Mysliveček psal výhradně operu seria
- Jediná výjimka: *Si vedono oggi giorno (Dožiji-li se rána)* – samostatná árie
- Mysliveček se nepřikláněl ke Gluckově operní reformě
- Moc nepoužíval recitativy *semplice*, psal spíše recitativy *con stromenti*
- Před operou se vždy hrála sinfonie, která s dílem nijak nesouvisela a mezi dějstvími se prováděly balety, opět netematické

Antigona x Antigono

Antigona (Antigone)

- Libreto: Roccaforte
- Premiéra: Turín, Teatro Regio, 1774
- Hlavní hrdinka – Antigona, dcera Oidipa a Iokasté

Antigono (Antigonos)

- Libreto: Metastasio
- Premiéra: Řím, Teatro della dame, 1780
- Hlavní hrdina – Antigono, král macedonský

L'Antigona, Drama da rappresentarsi
nell' Reggio Teatro Di Torino Dell' Carnevale
Dell' Anno 73. in 74. posto in Musica
Da Giuseppe Misliwecek Detto il Boemo.

Titulní list autografu

Antigona – základní údaje

- Opera seria o třech jednáních
- Libreto: Gaetano Roccaforte
- Premiéra: Turín, Teatro Regio, 1774 během karnevalové sezóny
- Novodobé provedení:

2006, Národní divadlo – Stavovské divadlo, Praha ve spolupráci s Kammeroper Schlosstheater Rheinsberg (režie Jiří Nekvasil)

2011, Theater Biel Solothurn (Švýcarsko), operní festival Armel v maďarském Segedínu

- Děj se odehrává 15 let po Sofoklově Antigoně
- Jazyk: italština

Antigona – pěvecké obsazení

Postava (jméno v it.)	Typ hlasu	Obsazení premiéry 1774
Antigona (Antigona)	soprán	Elisabetta Teuber
Kreón (Creonte)	tenor	Giuseppe Afferri
Eurystheus (Euristeo)	soprán (kastrát)	Venanzio Rauzzini
Hermioné (Ermione)	soprán	Francesca Varrese
Learcos (Learco)	soprán (kastrát)	Lorenzo Piatti
Alcestes (Alceste)	soprán	Teresa Silvani

Antigona – děj

Kreón uchwátí moc v Thébách (jeho syn Eurystheos si vzal Antigonu za ženu). Antigona ve vyhnanství porodila dceru, ale po útoku šelmy ji ztratila, a tak odchází do Bojótie, kde žije jako kněžka Antiopé. Antigoninu dceru našla pastýřka Alceste a pojmenoval ji Hermioné.

- 1. dějství – Kreón chce, aby si jeho syn Eurystheos (stále ženatý s Antigonou) vzal Hermioné za ženu. Ten odmítá, přichází Antigona. Ta naopak chce, aby se svatba uskutečnila co nejdříve, protože chce při obřadu zabít Kreóna. Hermioné má být podle věštby místo svatby obětována, nakonec místo ní bude obětován Kreón.
- 2. dějství – Při svatbě, v okamžiku, kdy má Antigona zabít Kreóna ji Eurystheos zastaví. Antigonu všichni poznají a Kreón si uvědomuje, jaké nebezpečí přináší, jako právoplatná následnice trůnu.
- 3. dějství – Antigona má zemřít. Eurystheos si odmítá vzít Hermioné a o její ruku se hlásí Learcos, thébský princ. Ten chce zabít Kreóna, aby Hermioné osvobodil. Ve vězení vyjde najevo, že Hermioné je dcera Antigony a Eurysthea. Když má být Learcoa popraven, přichází Kreón, je však lstí přemožen a svrhnut z trůnu. Lid přivádí Antigonu jako královnu, ta dává Kreónovi milost a vyhání ho z království.

Antigona – nástrojové obsazení

- Instrumentováno je s dvojicí fléten a klarinetů, s lesními rohy, trubkami a tympány; obligátní jsou smyčce s dvojicí hobojů a basso continuo.

Overtura

in D
Violone
in D-ladba
Viola
in D-ladba
Violini
Violoncelli
Contrabasso
Alto Con Spirito

Předehra – 1. strana

Antigona – struktura díla

- Převažují árie da capo, často velmi rozměrné a náročné na hlasový rozsah i pěveckou techniku.
- Vedle semplice recitativů zvyšuje dramatický spád několik recitativů doprovázených orchestrem.
- Hudebním oživením jsou také nepočtené ansámby (duet, tercet, závěrečný sbor) a orchestrální čísla (úvodní třídílná Sinfonia, pochod).

Ukázky

- M. Kožená – Creonte, Saro qual e il torrente, druhé jednání
<https://www.youtube.com/watch?v=C5n7Pwixwn0>
- G. Coletta - Creonte, Saro qual e il torrente, druhé jednání
<https://www.youtube.com/watch?v=11fgOYyDCfc>
- Theater Biel Solothurn – první jednání
<https://www.youtube.com/watch?v=JAMIBDJ2d-0&t=8s>
- Theater Biel Solothurn – druhé jednání
<https://www.youtube.com/watch?v=iC96leSig1U>

Saro qual e il torrente – text

Italsky

Saro qual e il torrente
che le campane inonda.
Gonfio d'umore argente,
l'interese selve affonda.
Tutto distrugge, distrugge, abbatte,
va furibundo al mar.
Sopra quel capo indegno
scenda cosi il mio sdegno.
Ei quella strage impari
ogn'altro a paventar.

Česky

Budu jako bystřina,
jež venkovskou krajinu zaplavuje.
Její ledová voda
celé lesy zmáčí.
Vše ničí, strhne s sebou
a bouřlivě do moře odnáší.
Na jeho nectnou hlavu
dopadne tak mé opovržení.
To krveprolití ať každého poučí,
aby se jej vyvaroval.

Zdroje

- BOHADLO, Stanislav. *Josef Mysliveček (1737-1781), Antigona : opera o třech jednáních z roku 1774 : česká premiéra 1.9.2006 ve Stavovském divadle*. Praha: Národní divadlo, 2006.
- ČELEDA, Jaroslav. *Josef Mysliveček tvůrce pražského nářečí hudebního rokoka tereziánského*. Praha: Josef Svoboda, 1946.
- DOČEKAL, Matěj. *J. Mysliveček: ANTIGONA - novodobá premiéra opery* [online]. Poslední revize 11.10.2006 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z <<http://www.dilia.cz/index.php/component/k2/item/8076-j-myslivecek-antigona-novodoba-premiera-opery>>.
- HAVLÍKOVÁ, Helena. *Operní panorama Heleny Havlíkové (44)* [online]. Poslední revize 11.10.2011 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z <<http://operaplus.cz/operni-panorama-heleny-havlikove-44/?pa=1>>.
- MYSLIVEČEK, Josef. *L' Antigona Dramma da rappresentatarai nell' Reggio Teatro di Jonno Dell Carnevale dell'Anno: 73. in 74. posto. 1773*. Sign: Skř.17-0577.351.
- NĚMEČEK, Jan. *Nástin české hudby XVIII. století*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1955.
- PEČMAN, Rudolf. *Josef Mysliveček*. Praha: Editio Supraphon, 1981.
- PEČMAN, Rudolf. *Josef Mysliveček und sein opernepilog*. Brno: Tisk, 1970.
- SÝKORA, Pavel. *Mysliveček, Josef* [online]. c2008, poslední revize 14.9.2015 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=5623>.